

FOLKETINGET

Det Internationale Sekretariat

Notat om Det Miljøøkonomiske Råds forårsrapport

Klausuleret indtil tirsdag d. 9. marts 2021 kl. 12.00

Sammenfatning

Dette års rapport fra Det Miljøøkonomiske Råds formandskab præsenteres for Klima- og Energiudvalget samt Miljø- og Fødevareudvalget kl. 15. den 9 marts 2021. Rapporten offentliggøres kl. 12 samme dag.

Med rapporten undersøger Rådet, hvordan klimalovens målsætning for 2030 vil påvirke dansk økonomi i 2030. Nedenfor følger et kort resumé af rapporten. Efterfølgende motiveres følgende spørgsmål, der eventuelt kan stilles til formandskabet på mødet den 9. marts:

- 1. Dansk klimapolitik må forventes at lede til kulstoflækage. Kulstoflækage betyder, at drivhusgasudledningerne i udlandet stiger, når de danske udledninger falder. Det kan eksempelvis ske, fordi danske virksomheder flytter til udlandet. Formandskabet bedes uddybe, hvorfor skønnet for den forventede kulstoflækage er nedsat i forhold til Rådets forrige rapport?*
- 2. Hvor stor en andel af den forventede nedgang i landbrugets drivhusgasudledninger skyldes ifølge formandskabets beregninger en omlægning af landbrugets produktion?*
- 3. Hvad er konsekvenserne af at anvende tilskud fremfor afgifter? Er der andre tiltag, der kan afbøde effekterne for landbruget?*

Hensigten med spørgsmålene er, at de skal bidrage til at forberede folketingsmedlemmerne på de kommende landbrugsforhandlinger.

5. marts 2021

Kathrine Lange
Økonomisk chefkonsulent
Kathrine.Lange@ft.dk
+45 3337 3323

Et kort resumé: Rådet har beregnet effekterne af en ensartet drivhusgas

Ifølge klimaloven skal nettoudledningerne af drivhusgasser i Danmark i 2030 være reduceret med 70 pct. i forhold til udledningerne i 1990. Der er mange veje til at opnå denne 70-procentsmålsætning. Målsætningen vil således principielt set kunne opnås via afgifter, tilskud og eller reguleringsmæssige tiltag.

Formandskabet for Det Miljøøkonomiske Råd har i rapporten beregnet konsekvenserne af at opnå 70-procentsmålsætning ved hjælp af en ensartet afgift på alle typer af drivhusgasser. Beregningerne viser, at den ensartede drivhusgasafgift skal udgøre 1.200 kr. pr. ton CO_{2e} i 2030, hvis 70-procentsmålsætningen skal indfris. En ensartet drivhusgasudledning indebærer ifølge Rådets afgiftsmodel, at negative udledninger af drivhusgasudledninger subsidières sideløbende med beskatning af positive udledninger.¹

Rådet vurderer, at en drivhusgasafgift vil føre til højere priser på forbrugsvarer, lavere realløn og en ændring af erhvervsstrukturen mv. På denne måde vil der være en række samfundsøkonomiske omkostninger forbundet med afgiften. Det Miljøøkonomiske Råds modelberegninger viser, at de samfundsøkonomiske omkostninger som minimum vil udgøre 4 mia. kr. årligt, hvis 70-procentsmålsætningen opnås via en ensartet drivhusafgift.² Det er markant mindre end bl.a. Klimarådets skøn på 16 mia. kr.

Den ensartede drivhusgasudgift på alle typer drivhusgasser skaber en tilskyndelse til at foretage de billigst mulige reduktioner på tværs af samfundets virksomheder og husholdninger. Afgiften vil imidlertid lede til en ændring af erhvervsstrukturen. Ifølge Rådet vil afgiften have særligt store negative konsekvenser for beskæftigelsen i landbruget.

Hvis landbruget ikke pålægges en afgift, bliver de samfundsøkonomiske omkostninger imidlertid større. Det Miljøøkonomiske Råds modelberegninger viser, at afgiften vil skulle udgøre knap 3.000 kr. pr. ton CO_{2e}. Dvs. at den nødvendige afgift vil skulle mere end fordobles, hvis F-gasser samt metan og latertgas fra bl.a. landbruget friholdes fra afgiften. Dermed stiger de samfundsøkonomiske omkostninger ved at indfri 70-procentsmålsætningen fra knap 4 mia. kr. til godt 12 mia. kr.

Forslag til vinkler på spørgsmål til formandskabet

Vinkel 1: Hvad ligger der bag halveringen af skønnet for kulstoflækageraten?

Det Miljøøkonomiske Råd har udregnet, hvor meget drivhusgasudledningerne i udlandet forventes at stige, når de danske udledninger falder. Denne kulstoflækagerate er ifølge Rådets modelberegninger 21 pct., når der indføres en ensartet drivhusgasafgift. Det betyder, at de udenlandske udledninger

¹ Det indebærer bl.a., at carbon capture and storage (CCS) skal understøttes med et tilsvarende tilskud.

² I udgangspunktet lever Danmark ikke op til alle sine forpligtelser over for EU. Formandskabet understreger, at de 4 mia. kr. dermed mere præcist skal ses som omkostningerne ved at leve op til forpligtelserne over for EU samt meromkostningerne ved at indfri 70-procentsmålsætningen.

stiger med 21 ton CO_{2e}, når de danske udledninger reduceres med 100 ton CO_{2e}. Der er tale om en markant lavere kulstoflækagerate end den, Rådet fandt i deres rapport fra 2019, hvor den udgjorde 52 pct.³ Udvalget kunne bede formandskabet forklare og uddybe denne forskel.

Vinkel 2: Hvor stor en andel af nedgangen i landbrugets drivhusgasudledninger skyldes en omlægning af produktionen?

Det Miljøøkonomiske Råd har beregnet, at en ensartet drivhusgasafgift stort set vil lede til en halvering af landbrugets CO_{2e}-udledninger, jf. tabel 1.5 side 67 i rapporten. Udvalget kunne spørge, hvor stor en andel af denne ændring der dækker over, at landbruget sænker sin produktion, og hvor stor en andel, der dækker over, at landbruget omlægger produktionen. Endvidere kunne udvalget spørge formandskabet, hvordan produktionen forventes at blive om-lagt.

Mere generelt kunne udvalget bede formandskabet for Det Miljøøkonomiske Råds forklare, hvorfor de kommer frem til, at en CO_{2e}-afgift stort set ikke vil påvirke den samlede beskæftigelse i dansk økonomi på langt sigt? Og hvad med beskæftigelsen på kort sigt?

Hvad betyder beregningsforudsætningerne?

Modelberegninger vil altid bygge på en række forudsætninger. I forhold til Rådets beregninger af konsekvenserne for landbrugserhvervet vurderer de økonomiske konsulenter, at udvalget særligt kunne spørge ind til to forhold:

1. For det første indgår drivhusgasudledningerne fra skov og øvrig arealanvendelse (såkaldt LULUCF) ikke i modelberegningerne, jf. side 6 i rapporten. Dermed har Rådet i beregningerne set bort fra de reduktionspotentialer, der ligger her. Hvad betyder dette for Rådets beregninger?
2. For det andet tager modelberegningerne ikke hensyn til, at prisen på landbrugsjord vil falde, når erhvervet pålægges en afgift, jf. side 53 i rapporten.

Mere om det sidste punkt: En del af afgiftsbyrden nedvæltes i jordpriserne

En ensartet drivhusgasafgift vil få priserne på produktionsjord til at falde. For erhverv, som landbruget, der afsætter produkterne på verdensmarkedet, og som derfor ikke umiddelbart kan sætte prisen på deres produkter op, vil en CO_{2e}-afgift ramme den mindst mobile/prisfølsomme faktor. For andre erhverv end landbruget, vil det være arbejdskraften. Det særlige ved landbruget er, at produktionsfaktoren landbrugsjord er helt central, og at den er mindre mobil

³ Formandskabet begrundede forskellen med en bedre modellering af landbrugssektoren og med, at der i denne rapport medregnes reduktioner via CCS, Se eventuelt side 71 i rapporten samt boks 1.17 for en mere detaljeret forklaring.

end arbejdskraft. Dermed er landbruget specielt på den måde, at en afgiftstigning i højere grad fører til lavere jordpriser end til lavere lønstigninger. Det kalder man, at afgiftsbyrden nedvælttes i jordpriserne.

De faldende priser på produktionsjord vil på den ene side lede til et formuetab for de nuværende landmænd, men vil på den anden side reducere den negative effekt på nye landmænds konkurrenceevne i forhold til udlandet: En ny landmand vil nok skulle betale mere i afgift, men dette vil i nogen grad blive opvejet af, at han skal betale mindre for jorden. Udvalget kunne spørge ind til, hvordan faldet i prisen på produktionsjord vil påvirke begge grupper.

Vinkel 3: Konsekvenserne af at anvende tilskud fremfor afgifter?

Det Miljøøkonomiske Råds formandskab fremhæver, at det er muligt at beregne landbrugets CO_{2e}-udledninger, herunder metan og lattergas, på baggrund af såkaldte bedriftsregnskaber, jf. side 40 i rapporten.

Udvalget kunne spørge til de samfundsøkonomiske effekter af at lade disse bedriftsregnskaber danne udgangspunkt for et tilskudssystem fremfor en ensartet CO_{2e}-afgift. Eller om der er andre tiltag, der kan afbøde påvirkningen af landbruget, såfremt der er et politisk ønske om dette?

Formandskabet skriver, at bedriftsregnskabet ikke opgør CO_{2e}-udledningerne helt præcist. Endvidere vurderer de, at den manglende præcision vil øge de samfundsøkonomiske omkostninger, idet der kan være reduktionsmuligheder, som ikke vil blive gennemført, hvis afgiften ikke giver et tilstrækkeligt præcist signal om disse muligheder. Man kunne spørge formandskabet om de kan foreslå løsninger, der kan øge præcisionen af bedriftsregnskaber.

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.